

Carlo Goldoni: A fogadósnő

Goldoni, az „olasz Molière” legnépszerűbb vígjátékának több értelmezési lehetősége kínálkozik.

Ezek mindegyike más-más - a darab kínálta - koncepcióval közelít a műhöz - máshová téve a hangsúlyt.

A nőgyűlölő lovagot imádójává idomító ízig-vérig nő, az ellenállhatatlan Mirandolina története, győzelme lehet az egyik. Az, ahogyan a fiatal, talpraesett, szép és szellemes Mirandolina megleckézteti a gőgös, elbizakodott, a nőket és a szerelmet megvető lovagot.

Több értelmezés az író társadalomkritikáját hangsúlyozza. Azt, hogy ez egy, az arisztokráciát, a pénzen vett nemességet, a férfitársadalom gőgjét szatirikusan leleplező keserű komédia. Ez is benne rejlik a műben, hiszen mint minden remekmű, ez is többszólamú. Valóban ritka a 17. század közepén egy olyan nő, aki önálló, szabad üzletasszonyként egyedül vezeti fogadóját, és állja a sarat a rideg, pénzéhes és rangkórtságban szenvedő (férfi)világban.

„Goldoni úgy őrizte meg a commedia dell’arte áradó komikumát, hogy az erkölcsöket nevetve ostorozó szatírává nemesítette.” (Madarász Imre)

Ám Mirandolának van egy nagy hibája: hiú ő is, és nehezen viseli el ha egy férfi - miután a többi körülötte lévőt már magába bolondította – nem kapitulál bájai előtt.

A nőgyűlölő valóban megalázza Mirandolinát és általa az egész női nemet.. Az öntudatos fiatal lány joggal leckéztei meg, ám hősnőnknek ez nem elég, túl messzire megy. Bosszúhadjárataiban nemcsak a lovagot, hanem önmagát is megsebzí, hiszen a bosszú azt is megalázza, aki azt elköveti, aki gátlástalanul játszik mások érzéseivel.

Mirandolina és a lovag előttünk kibontakozó harca-szenvedélye-tüze ugyanakkor egymáshoz is rendeli őket. Egy fejjel kimagaslanak környezetükből, hiteles, izgalmas személyiségek. A konformista szabályok ellen tiltakozó tombolásuk, majd megsebzettségük ezért is drámaian hiteles.

Most, 2012-ben ez utóbbi kérdések izgattak minket. Talán ez az értelmezés is helyénvaló...

Ezt a koncepciót hangsúlyozandó szerepel benne vendégszövegként Pilinszky János Örökkön-örökké című verse.

"Tisztelt közönség, kulcsot te találj, / Mert kell jó végnek lenni, kell, muszáj!" (Brecht)

ZK